

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Historia Zaringo Badensis

Schöpflin, Johann Daniel

Carolsruhae, 1763

Caput I. Hermannus I. [...]

[urn:nbn:de:bsz:31-295084](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-295084)

HISTORIAE
 ZARINGO - BADENSIS
 LIBER TERTIUS
 DE REBUS BADENSIBUS
 PERIODUS PRIMA
 HERMANNIANA.

CAPUT I.

HERMANNUS I. ab A. 1052. --- 1074.

§. I.

Primam Historiæ Badensis propriæ Periodum ab auctore & ejus nepotibus Hermannis *Hermannianam* appello. Periodi appellatione. Hermannorum istorum quatuor priores caruere fratribus, adeoque singuli lineæ suæ soli

propagatores fuerunt. Quintus fratrem habuit Henricum, Hachbergenfium Marchionum fatorem. Sextus, unico filio, Friderico, Neapoli decapitato, Badensium lineam fratri suo Rudolpho continuandam reliquit, quam *Rudolphinam* hinc voco.

Herman-
nus I.

Bertoldus I. Carinthiae Ex-Dux & Ex-Marchio Veronae, A. 1077. mortuus, Hachbergicas in Brisgovia terras, ut & Badenses in Ufgovia, Backnangenses in Craichgovia, filio juniore assignavit Hermannus. Potiora enim Zaringiae bona in Brisgovia, in Silva Nigra, in Ortenavia & Suevia, ad filium seniore tranfierunt, Bertoldum II. (a)

Bertoldi
I. Ducis
Zaring.
filius.

Nexum paternum inter Bertoldum I. & II. suo loco ostendi. Eundem inter Bertoldum I. & Hermannum I. qui Cluniaci mortuus, nunc ostensurus sum paucis. BERTHOLDUS, Constantiensis Monachus, & CONRADUS, Urspergensis Abbas, Hermanni Marchionis mortem ad A. 1074. narrantes, filium Bertoldi Ducis eum simpliciter appellant.

§. II.

Ex Ano-
nymo
Mellic.

Sed & ex ejusdem saeculi XI. fine & duodecimi initio duo magni momenti testes supersunt, qui Hermannum Cluniacensem Bertoldi I. filium fuisse certis & non fallacibus nos indiciis docent; Anonymus Mellicensis nempe & Udalricus Cluniacensis; uterque

(a) Vid. Lib. II. pag. 61. & 67.

Benedictinus Asceta; hic synchronus Hermanni primi, ille secundi. Udalricus, Ecclesiae Ratisbonensis primo Canonicus, & postmodum Cluniacensis Monachus, vir multae scientiae & praeclarae virtutis, Cluniaci floruit eo ipso tempore, quo Marchio noster eodem in Coenobio Monachus vixerat. Tanta Udalrici fuit in eum veneratio, ut vitam ejus & epitaphium libro peculiari conscripserit, quae injuria temporum perierunt.

Mellicensis Anonymus rem ita exponit: „ Udalricus „ composuit quoque vitam & epitaphium Sancti Hermanni, ex „ Marchione Monachi, filii Ducis Berchtoldi, fratris Gebhardi, „ Constantiensis Episcopi. „ Quid enuntiatione hac clarius? quid testimonio hoc fortius requiras? Sive enim rubrum vitae Hermanni, ab Udalrico descriptae, istud fuerit; sive Mellicensis Anonymus verba posteriora adjecerit rubro, uterque testis omni exceptione dicendus est major. Udalrici librum de vita B. Hermanni Marchionis vidit & ante sexcentos jam annos recensuit Mellicensis Anonymus. Hunc autem ante A. 1113. scriptum illud suum composuisse, ex eo colligimus, quod ipse Hieronymum, Gennadium, Cassiodorum, Isidorum, qui Ecclesiasticos scriptores quoque recensuerunt, allegans, Sigebertum Gemblac. praeterivit silentio, qui tamen Benedictinae quoque adscriptus familiae fuit, atque A. 1113. decessit.

Conjectura hæc non mea tantum est, sed & BERNARDI PEZII, Mellicensis Bibliothecarii, Viri perdocti, qui Anonymi Benedictini Opusculum ex Codicum Msst. quorum custos erat, thesauro in lucem emisit, (b) quem Codicem A. 1738. in Bibliotheca Mellicensi ego ipse conspexi; monstrante eum mihi Hieronymo Pezio, fratre & successore Bernardi, Auftriæ Scriptorum editore percelebri. Quodsi hic B. Hermanni vitæ Codex in literariis oculis aut reconditis Manuscriptorum seriniis alicubi lateret, quanti nobis pretii futurum esset Marchiarum originum tam lucidum, tam augustum monumentum. Hæc de documentis, ex Cluniaco Mellicoque petitis; nunc ad domestica progredimur.

§. III.

Ex Actis
San - Pe-
trinis.

In San-Petrina Benedictinæ quoque familiæ Abbatia, in extremitate Brigovix & in Martianæ Silvæ meditullio sita, quam Bertoldus II. Zaringiæ Dux condidit, membranaceum seculi XII. extat volumen, quod *Rotulum* (c) vocant; in quo Zaringiæ Bertoldorum Chartæ, Monasterium D. Petri respicientes, perscriptæ sunt. Brevem Abbatix hujus, A. MCXI. institutæ, notitiam hic Rotulus exhibet, in qua inter testes *Heremannus Marchio*

(b) Anonymum hunc Mellicensem PEZIIUS edidit atque subjunxit *Bibliothecæ Benedictinæ Maurianæ*, quæ a. 1716. Augustæ Vindel. prodiit forma sua.

(c) Rotulus hic XX. pedes longitudinis, unum pedem latitudinis habet.

fratruelis præfati Ducis memoratur. Dux ille fuerat Bertoldus II. cujus frater Hermannus I. Cluniacensis, An. 1074. mortuus, filium reliquit Hermannum II. qui in Rotulo dicitur *fratruelis Ducis*, nempe Bertoldi II. Fratruelis est filius fratris. (d) Tam gravi testimonio aliud, non minus grave, succedit, quod prius confirmat.

Charta est ejusdem Rotuli brevi post scripta, (e) referens Donationem, „ qua Herimannus Marchio, beatæ memoriæ „ Herimanni Marchionis filius, pro animæ suæ & conjugis nuper „ defunctæ remedio prædium in Amparingen & basilicam „ ibidem S. Petro donavit; „ ubi inter testes *Bertholdus Dux partuelis ejusdem Comitis* &c. Per Comitem heic idem intelligitur Hermannus Marchio, qui antea *fratruelis Ducis* vocabatur Bertoldus II. eodem, quo Monasterii Petrini exstructio

(d) Ita HIERONYMUS in Epistolis passim & vetus Glossator. Accedit CHRONICON WEINGARTENSE in LEIBNITII *Scriptor. Rer. Brunsvic.* Tom. I. p. 788. SIGEBERTUS, Gemblacensis Monachus, Zaringensibus coætaneus Bertoldis, qui ad A. 942. ita scribit: „ Orta dissensione „ inter Principes de varietate legis, utrum deberent, avis superstitibus, „ filii filiorum post patres defunctos hereditare, an exheredatis „ *fratruelibus* deberet hereditas ad patruos redire. „ Tandem Charta domestica ipsius familiæ Badensis A. 1296. qua Rudolphus III. Marchio Hermanni VII. fratris sui filium Fridericum appellat *fratruelem*.

(e) Circa A. 1112.

perfecta est, anno, quum mortuus esset, Bertoldus III. ei successit. Tum vero idem Herimannus II. Marchio, qui Bertoldi II. *fratrueis* est dictus, donationem prædii in Amparingen fecit eidem Cœnobio, testemque rei adhibuit Bertoldum III. *patruelem*. Chartæ hæc mutuam sibi lucem accendunt, altera alterius genealogiam illustrat & firmat.

§. IV.

Stemma
agnatio-
nis.

Agnationem Badensium cum Zaringensibus schema exhibet sequens.

BERTOLDUS I. Dux Zaring. † 1078.

Bertoldus II. Dux † 1111.

Hermannus I. Marchio † 1074.

Cluniaci, unde Badenses.

Bertoldus III. Dux.

Hermannus II. Marchio † 1130.

† 1122

fratrueis Bertoldi II. &
patrueis Bertoldi III. Ducum.

Quod si autem Bertoldus III. Zaringiæ Dux, & Hermannus II. Marchio *patrueles* fuerunt, necesse est, ex duobus fratribus eos prodiisse, adeoque communem eos avum habuisse Bertoldum I.

Vinculum patris & filii, Bertoldum I. inter atque Hermannum Marchionem, Cluniaci mortuum, JOHANNES PISTORIUS, vivens Friburgi, in Tabula Genealogica, quam
MANLI

MANLI *Chronico Constantiensi*, A. 1606. edito, (f) adjecerat, primus aperuit; ita tamen, ut fontem, unde sua hauserat, Georgio Friderico, Marchioni Badensi, tum infensus, occuleret. Oraculum, quod ipse tacens consuluerat, ego aperte adivi, Aulaque Cæsarea meis conatibus favente, in San-Petrinis Brigoviae Chartis nexum inveni, qualem nobis indicaverat Pistorius, quemque Anonymi Mellicensis Codex me jam in Austria docuerat.

§. V.

Hermannus hic, vivo adhuc patre Bertoldo I. viva uxore, vivoque filio tenero, seculum adolescens reliquit, Cluniacense Monasterium ingressus. BERTHOLDUS CONSTANTIENSIS A. 1074. ita rem refert: „ Cluniaci vitam angelicam arripens, „ perfectissime adhuc adolescens, uxore & unico filio & omnibus, „ quæ possederat, derelictis, vere Monachus, migravit ad „ Dominum VII. Calend. Maji. „ Idem ad eundem annum tradit CONRADUS URSPERGENSIS his verbis: „ Hermannus Marchio, „ filius Bertoldi Ducis, Cluniaci Monachus obiit. „ Monasticam ergo vitam in Burgundia elegit Hermannus, & paulo post mortuus est.

Herman-
ni vita &
obitus.

(f) *Inter Scriptores sex Rerum German.* pag. 742. edit. Struv. Vide supra pag. 61.

Bertoldus, pater ejus, An. 1073. Ducatum Carinthiae & Marchionatum Veronensem amiserat, adeoque in Sueviam & Brisgoviam ad terras suas patrimoniales redierat, Dux & Marchio sine Ducatu & Marchia. Infelicia patris fata filium secundo genitum induxisse videntur, ut valediceret seculo; quod consilium brevi post patris depositionem executus est Hermannus; brevis quoque temporis Monachus; quum An. 1074. jam é vivis excefferit.

§. VI.

Monasti-
ca vita
Laico-
rum.

Monendus hic lector est, frequens illis fuisse temporibus, Magnates, servato etiam seculari habitu, ut ingrederentur cœnobiaz. BERTHOLDUS CONSTANT. scribit: (g) „ Jam „ septennio totum Rom. Imperium bello laboravit; aliis Domino „ Apostolico, aliis Henrico faventibus; ob hoc utrinque totum „ Regnum præda, ferro & igne miserabiliter devastantibus. „ Paucissimi Catholici Episcopi ex parte Apostolici remanserunt. . . „ Quapropter omnes pene religiosi, sive Clerici sive Laici, in „ aliqua Monasteriorum latibula, hujusmodi mala declinaverunt. „ Alio in loco (h) scribit: „ His temporibus in Regno Teutonicorum

(g) Ad A. 1083. Eodem modo statum illius temporis depingit AUGUSTENSE CHRONICON A. 1092.

(h) Ad A. 1091. pag. 365.

„ communis vita multis in locis floruit, non solum in Clericis &
 „ Monachis . . . verum etiam in Laicis, se suaque ad eandem
 „ communem vitam devotissime offerentibus; qui etsi habitu nec
 „ Clerici nec Monachi viderentur, nequaquam tamen eis dispares
 „ meritis fuisse creduntur. Se enim servos eorundem pro
 „ Domino fecerunt. . . . se & sua ad congregationes tam
 „ Clericorum quam Monachorum . . . devotissime contulerunt. „ (i)

Ceterum Cluniacensis Abbatiae magna fuit illo tempore fama. Casimirus, Poloniae Rex juvenis, paulo ante, relicto Poloniae folio, illud quoque intraverat Cœnobium. (l) Brisgoviae & Alfatiae plures Prioratus à Cluniacensi Abbatia hodieque pendent; (m) quæ ipsum Ordinis Cluniacensis caput est.

M m 2

- (i) Monachi hi advenæ dicebantur *barbati, conversi, oblati*, denique *donati*. TRITHEMI *Chron. Hirsaug.* A. 1082.
- (l) A. 1036. At A. 1041. à Polonis persuasus ad folium rediit. CHRONOGRAPHUS SAXO A. 1034. p. 244. DLUGOSSUS in *Hist. Polon.* Lib. III. pag. 192. & 213.
- (m) In Brisgovia fuit Prioratus S. Udalrici, Nigræ Silvæ. In Alfatia Oelenberg, Thierbach &c. Basileæ Prioratus S. Albani. Vid. ANDR. QUERCETANI (DU CHENE) *Bibliotheca Cluniacensis* pag. 1742. seq.

§. VII.

Herman-
ni titulus.

Tam pium & religiosum Principem Zaringo - Badensis Domus veneratur factorem; quem more illius temporis, quo hereditaria familiarum nomina nondum invaluerant, Bertoldus Constantiensis & Conradus Urspergensis simpliciter *Marchionem* appellant, non quod Marchionatum aliquem possederit, sed quod Bertoldi, Ducis Carinthiæ & Marchionis Veronæ secundo genitus fuerat filius. Primogenito enim titulus *Ducis* adhæsit. Quum autem ante patrem Bertoldum, qui Ducatum & Marchionatum amiserat, ad Dynastias suas hereditarias redire coactus, decesserit Hermannus, intelligimus facile, nondum compotem eum fuisse terrarum Badensium, quæ nonnisi mortuo Bertoldo, adeoque post A. 1078. ad Hermannum II. Cluniacensis filium pervenire potuerunt; & tamen patrem ejus Hermannum I. appello; a quo Hermanni quinque serie non interrupta descendunt; unde *Hermannidum* Epochæ; quæ ab A. 1052. quo prima mentio Hermanni I. ut Comitis, ad A. 1250. quo Hermannus VI. decessit, adeoque per ducentos fere annos duraverat.

§. VIII.

Uxor ejus
Juditha.

Hermanni I. & uxoris notitiam Bertholdo Constantiensi debemus. Hic enim, qui mortem Hermanni I. ad A. 1074.

retulerat, conjugis ejus, Judithæ, obitum ad A. 1091. verbis his refert: (n) „Juditha, piæ memoriæ Marchioniffa, nobilis genere, „sed nobilior fanctitate, uxor quondam Heremanni religiosiffimi „Marchionis, migravit ad Dominum, quinto Cal. Octobris. „Ipsa enim cum marito fuo religiofe vixit. Post cujus obitum „XIX. annos in viduitate & fancta converfatione permansit. „Demum ad Dominum Papam Salernum pervenit, ibique sub „ejus obedientia difceffit. „Nobilem genere fuiſſe Juditham, Bertholdus dicit, at domum, ex qua prodierit, filet. Maritus ſub monaſtica obedientia obiit: Juditha ſub obedientia Papæ, mortua Salerni, in Neapoleos Regno. Urbanum II. coluit Juditha, quod Cluniaceniſis quoque Monachus antea fuerat & amicus Hermanni.

§. IX.

Juditha hæc ex divite profapia prodiit. Vidua enim ad Calvenſis origine. Hirſaugienſis Baſilicæ amplificationem, cui novem annos Wilhelmus Abbas impendit, multas opes contulerat, ut TRITHEMIUS tradit. (o) Hæc ipſa ejus in Hirſaugiam liberalitas

Mm 3

(n) Chron. ad A. 1091. pag. 366. ap URSTISIUM.

(o) Chron. Hirſaug. A. 1082. & 1091.

facit, ut ad antiquam Calvensium (*p*) in Suevia Comitum profapiam ejus referam natales; eamque adeo Adelberti & Wiltrudis filiam fuisse existimem. Adelbertus enim, hujus familiae Comes, Cœnobii Hirsaugiensis restaurator fuit, ut Annales ejus Chartæque testantur, opusque adeo patris filia continuavit Juditha.

Adelbertus hic Bertoldi I. Ducis, Rudolphi Anti - Cæsaris & Guelfi, Bavariae Ducis, amicus, Dietericum, Virodunensem Episcopum, cepit An. 1077. cum hic in Italiam ad Henricum IV. Imp. proficisceretur. (*q*) Henricus IV. Imp. in Diplomate, quod A. 1075. Hirsaugiensibus dedit, (*r*) filias Adelberti Utham (*s*) & Irmingardem nominat. Tempus & reliquæ circumstantiæ suadent,

(*p*) Calba, Germ. *Calw*, oppidum cum veteri castro Wirtenbergici Ducatus. Castellum *Chalawa* in *Teutonica Francia* dicitur in Charta Henrici IV. Imp. An. 1075. apud BESOLDUM. LAMBERTUS SCHAFFNABURG. pag. 419. Adelbertum vocat *Comitem de Castello Caluuo*.

(*q*) LAMBERT. SCHAFFNAB. pag. 419.

(*r*) Extat apud TRITHEMIUM in *Annal. Hirsaug.* ad A. 1075. Tom. I. pag. 239. & apud BESOLDUM *Monum. Wirtemb.* pag. 513. Cæsar in eo firmat testamentum, quod Adelbertus fecit in Hirsaugiensis Monasterii favorem.

(*s*) Uta, Jutta, Juditha unum idemque nomen esse, patet ex Annalibus Bebenhufani Cœnobii apud LUDEWIG *Reliquiar. Mss.* Tom. X. pag. 418.

ut Juditham, Hermanni uxorem, conjiciamus esse Utham illam, Adelberti, Comitis Calv. filiam, quæ à TRITHEMIO simpliciter Marchionissa vocatur, (t) & vidua Marchionis Hermanni, qui Cluniaci Monachus decessit. (v) Marchionissa hæc cum fratribus ædificium Hirsaugiense, à patre cœptum, perfecit An. 1091. qui ipse annus est mortis Judithæ, uti ex Bertoldo Constantiensi retulimus. Fratres ejus in Henriciano Diplomate, quod modo allegavimus, Bruno, Adelbertus & Gotfridus vocantur.

Leo IX. Papa multas Germaniæ provincias peragrans, A. 1050. Calbæ Adelbertum invisit, cujus mater fuit soror Leonis, filia Hugonis IV. Comitis de Egisheim, adeoque ex Alsatia prodiit. (x) Juditha ergo, Serenissimæ Badensis Domus gloriosa progenitrix, Leonis IX. Papæ fuit proneptis, Henrici IV. Imp. cognata, cujus proavia Adelheidis ex Alsatia Comitum Egisheimensium prodierat Domo. Fuerat enim soror Hugonis III. Egisheimii Comitis, qui fuit avus S. Leonis.

(t) *Chron. Hirsaug.* ad A. 1091. pag. 291.

(v) *Idem* pag. 255.

(x) *Idem* ad A. 1090. Vid. *Alsat. Illustr.* Tom. II. pag. 474.

BUCELINUS, (y) SPENERUS, (z) IMHOFIUS, (a)
Juditham Caluensem quoque Hermanno Cluniacensi uxorem ad-
scribunt, sed asserti sui rationes non afferunt.

(y) *Germ. Topograph.* Part. II. pag. 352.

(z) *Sylloge Genealog.* pag. 610.

(a) *Notitia Procerum Imperii* Lib. IV. Cap. VIII.

CAPUT